

Načini, mogućnosti i izvori financiranja, financijski plan

Ekonomski fakultet Split,
Split, 22. siječnja 2016.

- Poduzetništvo: gospodarski razvoj, zapošljavanje, inovacije, ciljne skupine, regionalni razvoj...
- Financiranje (izvori, metode, troškovi, dostupnost): ograničavajući faktor
- Utjecaj globalne financijske krize
- Posebnosti financiranja poduzetničke aktivnosti u Hrvatskoj

POSLOVANJE:

- Ulaganja u obrtna sredstva;
- Kratkoročno financiranje
- Financiranje zaliha sirovina i materijala, plaća zaposlenika, usluga (energija, voda, održavanje, IT...) ostalih troškova poslovanja.

INVESTIRANJE:

- Ulaganje u dugotrajnu imovinu;
- Dugoročno financiranje;
- Financiranje izgradnje pogona, kupnje opreme i sl.

RAZVOJ:

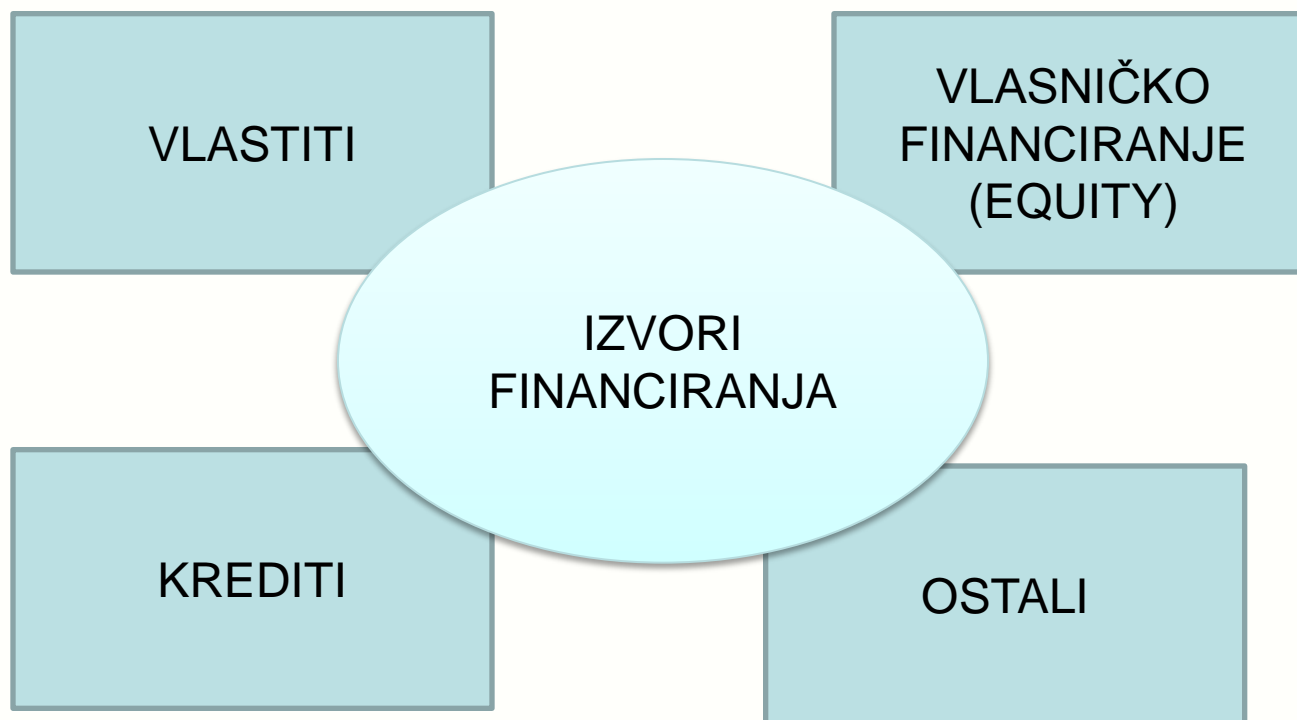
- Ulaganje u razvoj proizvoda;
- Komercijalno korištenje inovacija;
- Zaštita intelektualne imovine (prava).

Poduzetnik s
poviješću
poslovanja

Poduzetnik
početnik

Izvori financiranja

- Potreban iznos sredstava
- Gubitak kontrole nad poslovanjem
- Troškovi vezani uz izvor financiranja
- Rizici vezani uz način financiranja
- Vrijeme potrebno za osiguranje sredstava
- Savjetodavna pomoć

- Ušteđevina
- Zadržana dobit: uspješno poslovanje
- Prijatelji, obitelj:
 - Temeljem ugovora
 - Darovanje
- Bootstrapping:
 - Kupnja polovne opreme
 - Leasing opreme
 - Izbjegavanje nepotrebnih troškova...

Vlasničko financiranje (Equity)

SPI 2016

- Poslovni “anđeli”
 - Sklonost relativno manjim ulaganjima
 - Često surađuju s poduzetnicima putem posrednika
- Fondovi rizičnog kapitala
 - Ulaganje u početnička, rastuća, inovativna poslovanja
 - Posreduju između vlasnika sredstava i poduzetnika
 - Ograničena vrijednost ulaganja
 - Ograničeno vrijeme ulaganja
- Javna ponuda vrijednosnica
 - Ponuda dionica poduzeća na tržištu kapitala
 - Složen i troškovno zahtjevan proces

Komercijalne banke

- Povijest uspješnog poslovanja
- Snažan novčani tok
- Prihvatljivu zaduženost
- Visoku kvalitetu strukture rukovođenja
- Sposobnost osiguranja

Poticano kreditiranje

- Ciljane skupine poduzetnika, područja, djelatnosti
- Povoljniji uvjeti financiranja od komercijalnih
- Jamstva (kod nedostatnog osiguranja)

- Leasing
 - Ugovaranje korištenja osnovnog sredstva kroz određeno razdoblje i sukcesivna otplata
- Državne potpore
 - Bespovratna sredstva
 - Ciljane skupine poduzetnika
- Strateška partnerstva
 - Ugovor o suradnji s kupcima, dobavljačima, konkurentima
 - Strateške alijanse

Usporedba izvora financiranja

SPI 2016

Izvor	Prednosti	Nedostaci
Vlastita sredstva	Zadržavanje potpune kontrole nad poslovanjem	Rizici gubitaka u slučaju neuspješnog poslovanja
Zadržana dobit	Odluka vlasnika poslovanja	Nedovoljna sredstva; smanjenje rezervi

Usporedba izvora financiranja (2)

SPI 2016

Izvor	Prednosti	Nedostaci
Kredit komercijalne banke	Otplata obveze kroz duže razdoblje	Otežana dostupnost, rast troškova
Leasing	Otplata obveze vezana uz korištenje imovine	Visoki troškovi vezani uz financiranje

Usporedba izvora financiranja (3)

SPI 2016

Izvor	Prednosti	Nedostaci
Bespovratna sredstva države	Namjenska upotreba sredstava	Ograničeno na određenje skupine, područja
Rizični kapital	Značajne vrijednosti sredstava, savjetodavna podrška	Gubitak kontrole poslovanja

Usporedba izvora financiranja (4)

SPI 2016

Izvor	Prednosti	Nedostaci
Javna ponuda	Značajna vrijednost ulaganja	Plaćanje dividendi vlasnicima dionica
Prodaja imovine	Pretvaranje jednog oblika imovine u drugi	Smanjivanje kapaciteta

Obilježja

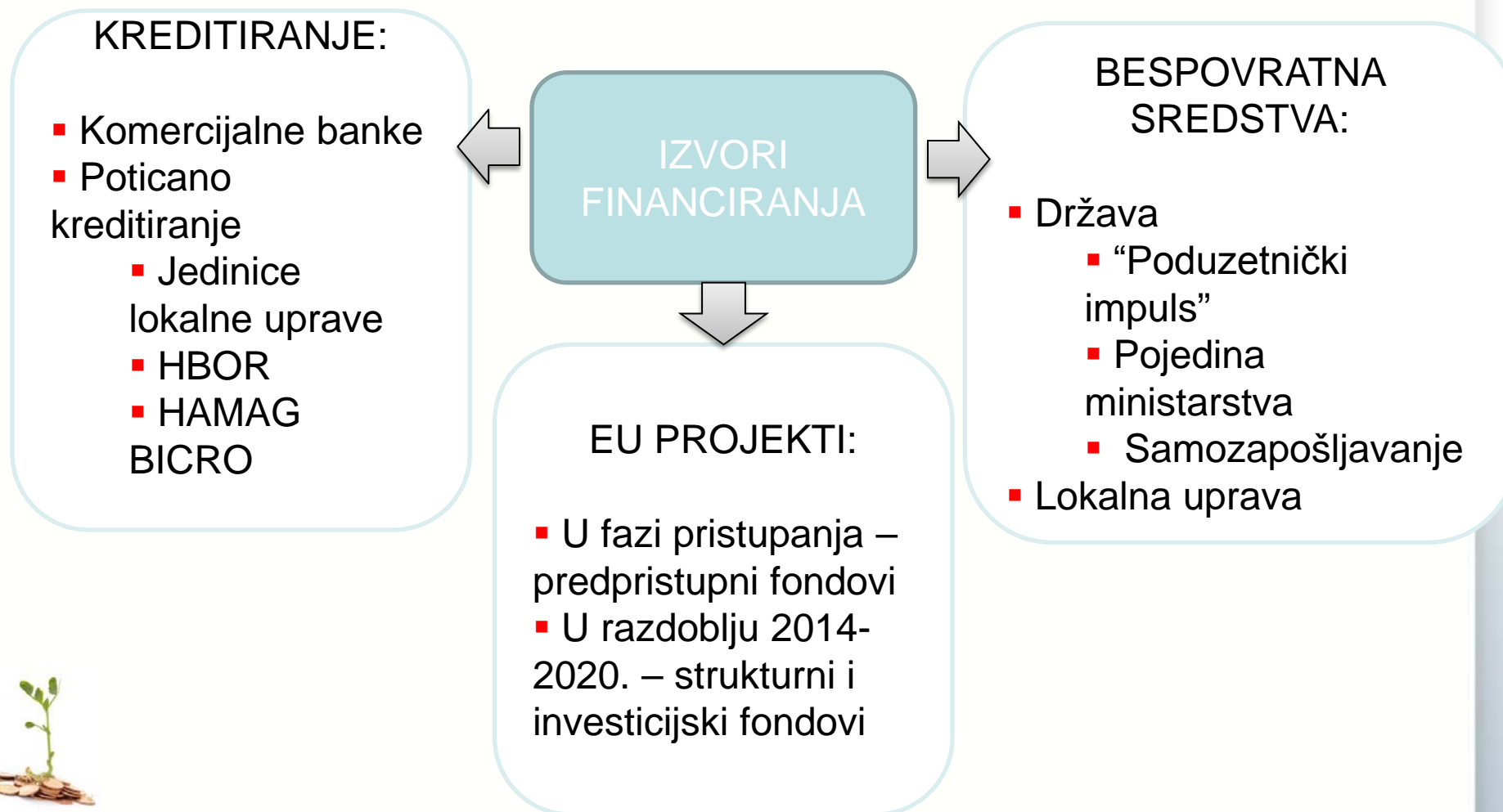
- 99,7% poslovnih subjekata su subjekti malog gospodarstva
- 92,2% su mikropoduzetnici
- 30% zaposlenih
- 28% neaktivnih
- Skromna razvojna i inovacijska sposobnost

Problemi

- Orijehtiranost kreditiranju
- Ograničena dostupnost kreditnih izvora
 - Informacijska asimetrija
 - Ograničena kreditna sposobnost
 - Nedostatak osiguranja
- Nerazvijenost drugih oblika financiranja (posebno vlasničkog)

Hrvatska: financiranje poduzetnika (2)

Komercijalne banke

- Smanjivanje kreditne aktivnosti – posljedica globalne financijske krize
- Nesklonost poslovnih banaka dugoročnom kreditiranju poduzetnika, posebno MSP
- Visoki troškovi kreditiranja (kamata, osiguranje...)

Poticano kreditiranje

- HBOR
 - Ciljane skupine, područja, djelatnosti
 - Odobravanje potpore male vrijednosti i regionalne potpore
 - Putem poslovnih banaka i neposredno
- HAMAG BICRO
 - Kreditiranje ciljane skupine
 - Mikrokrediti

FGS: Fondovi za gospodarsku suradnju

- Pet (5) fondova
- 2 mlrd.kn ulaganja
- Propulzivni poduzetnički projekti

Država

- Javno objavljeni natječaji za prijavu projekata
 - Ciljane skupine, djelatnosti
 - Godišnji natječaji
 - Kontrola namjenskog trošenja
- Javna objava korisnika bespovratnih sredstava

Lokalna uprava

- Suradnja s poslovnim bankama
 - Ciljane skupine, djelatnosti
 - Subvencija kamatne stope
 - Poslovna banka procjenjuje kreditnu sposobnost
 - Kontrola namjenskog trošenja sredstava
 - Godišnji natječaji do iskorištenja sredstava

Do 1.7.2013.

- Završeni programi:
 - SAPARD
 - PHARE
- Aktivni programi:
 - IPARD mjere 101, 103, 302;
 - IPA MSP darovnica

Nakon 1.7.2013.

- Strukturni fondovi
 - Europski socijalni fond
 - Europski fond za regionalni razvoj
 - Aktualan natječaj za ulaganja u turizam i industriju
 - Najmanji iznos ulaganja je milijun €
- Investicijski fondovi

Obilježja granta

- Ne-profitnost – podmirenje isključivo prihvatljivog troška
- Jednak tretman – natjecanje, vanjski procjenitelji
- Ne-kumulativnost – korištenje više izvora potpora za isti projekt
- Sufinanciranje – grant ne pokriva ukupne troškove
- Bez prihvaćanja troškova nastalih prije prijave projekta

Obilježja projekta

- Relevantnost
- Izvedivost
- Održivost

Financijski plan

- Praćenje financijskih potreba u budućnosti poslovanja
- Sustavno promišljanje o budućnosti poslovanja, u uvjetima nesigurnosti
- Provjera polaznih pretpostavki poslovanja prije donošenja odluke

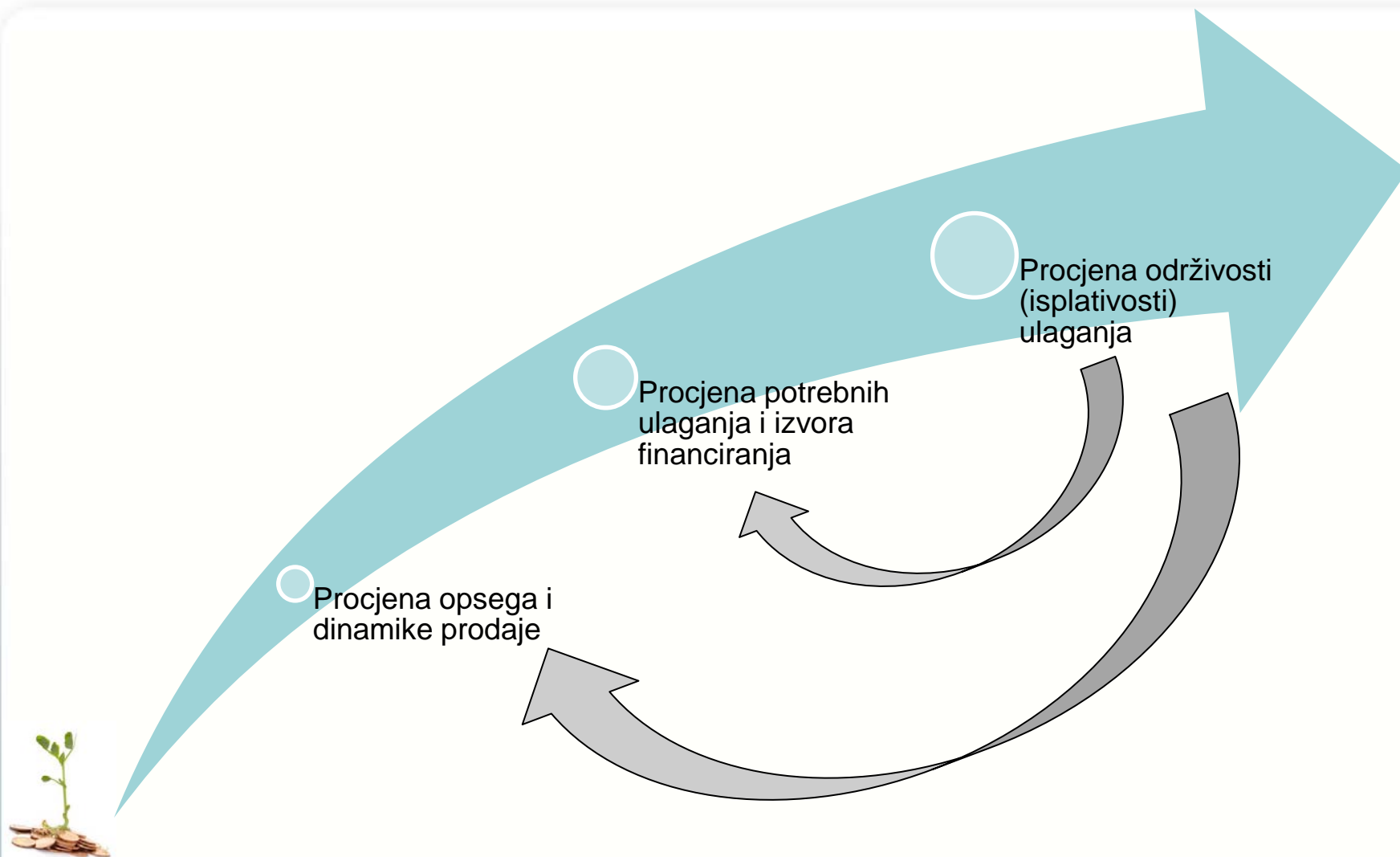
Vremenski:

- Kratkoročno
- Srednjoročno
- Dugoročno

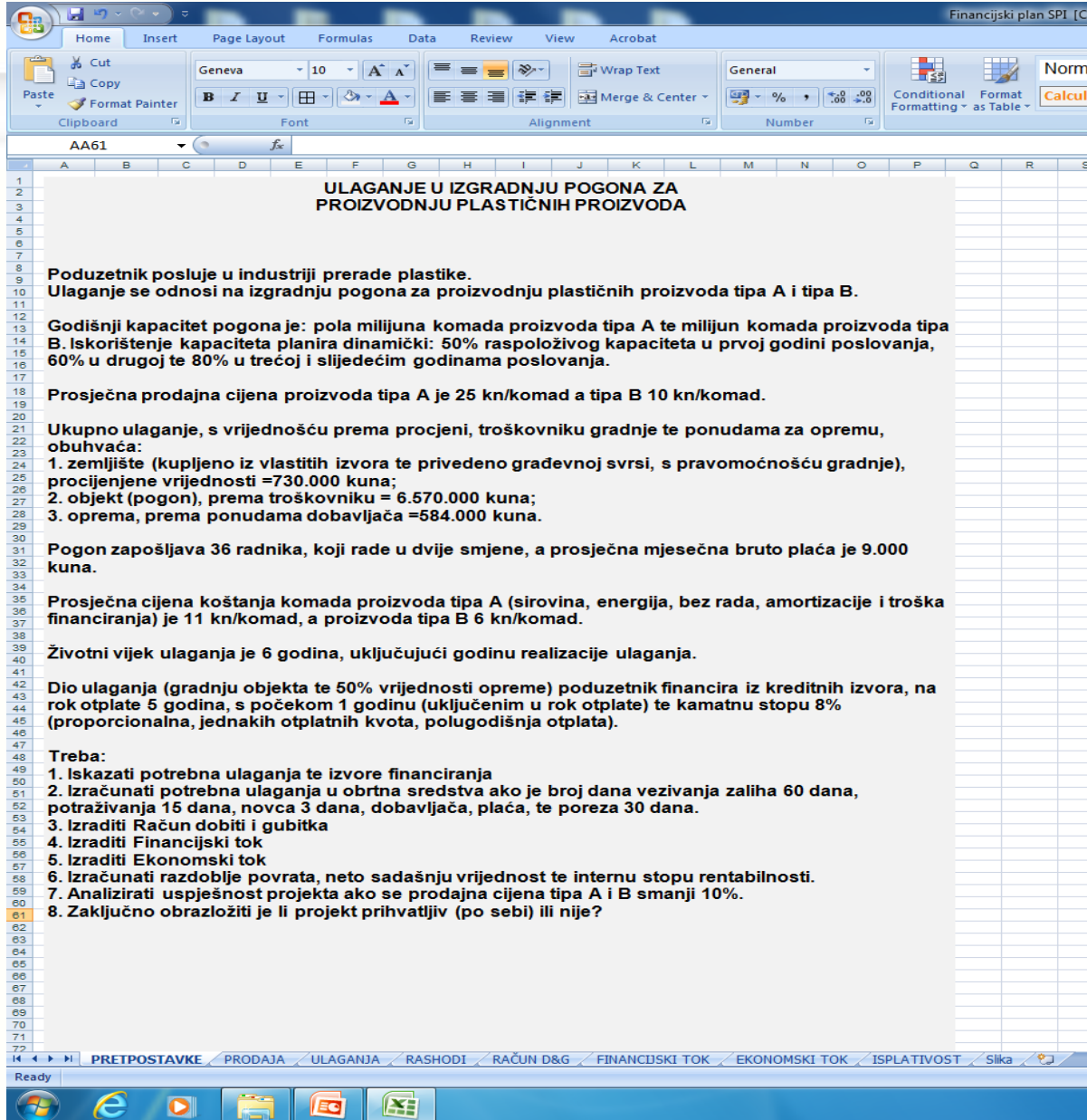
Namjenom:

- Tekuće poslovanje (ulaganje u obrtna sredstva)
- Investicije (ulaganja u osnovna sredstva)

Proces

Primjer

Financijski plan SPI [C]

Home Insert Page Layout Formulas Data Review View Acrobat

Clipboard: Cut, Copy, Paste, Format Painter

Font: Geneva, 10, Bold, Italic, Underline, Text Color, Background Color, Font Color, Font Size, Font Style, Font Weight, Font Color, Font Size, Font Style, Font Weight

Alignment: Wrap Text, Merge & Center

Number: General, Percentage, Decimals, Thousands Separator, Comma Separator, Norm, Calculate

AA61

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72

ULAGANJE U IZGRADNJU POGONA ZA PROIZVODNJU PLASTIČNIH PROIZVODA

Poduzetnik posluje u industriji prerade plastike.
Ulaganje se odnosi na izgradnju pogona za proizvodnju plastičnih proizvoda tipa A i tipa B.

Godišnji kapacitet pogona je: pola milijuna komada proizvoda tipa A te milijun komada proizvoda tipa B. Iskorištenje kapaciteta planira dinamički: 50% raspoloživog kapaciteta u prvoj godini poslovanja, 60% u drugoj te 80% u trećoj i sljedećim godinama poslovanja.

Prosječna prodajna cijena proizvoda tipa A je 25 kn/komad a tipa B 10 kn/komad.

Ukupno ulaganje, s vrijednošću prema procjeni, troškovniku gradnje te ponudama za opremu, obuhvaća:

1. zemljište (kupljeno iz vlastitih izvora te privedeno građevnoj svrsi, s pravomoćnošću gradnje), procijenjene vrijednosti =730.000 kuna;
2. objekt (pogon), prema troškovniku = 6.570.000 kuna;
3. oprema, prema ponudama dobavljača =584.000 kuna.

Pogon zapošljava 36 radnika, koji rade u dvije smjene, a prosječna mjesečna bruto plaća je 9.000 kuna.

Prosječna cijena koštanja komada proizvoda tipa A (sirovina, energija, bez rada, amortizacije i troška financiranja) je 11 kn/komad, a proizvoda tipa B 6 kn/komad.

Životni vijek ulaganja je 6 godina, uključujući godinu realizacije ulaganja.

Dio ulaganja (gradnju objekta te 50% vrijednosti opreme) poduzetnik financira iz kreditnih izvora, na rok otplate 5 godina, s počekom 1 godinu (uključenim u rok otplate) te kamatnu stopu 8% (proporcionalna, jednakih otplatnih kvota, polugodišnja otplata).

Treba:

1. Iskazati potrebna ulaganja te izvore financiranja
2. Izračunati potrebna ulaganja u obrtna sredstva ako je broj dana vezivanja zaliha 60 dana, potraživanja 15 dana, novca 3 dana, dobavljača, plaća, te poreza 30 dana.
3. Izraditi Račun dobiti i gubitka
4. Izraditi Financijski tok
5. Izraditi Ekonomski tok
6. Izračunati razdoblje povrata, neto sadašnju vrijednost te internu stopu rentabilnosti.
7. Analizirati uspješnost projekta ako se prodajna cijena tipa A i B smanji 10%.
8. Zaključno obrazložiti je li projekt prihvatljiv (po sebi) ili nije?

PRETPOSTAVKE PRODAJA ULAGANJA RASHODI RAČUN D&G FINANCIJSKI TOK EKONOMSKI TOK ISPLATIVOST Slika

Ready

SPI 2016

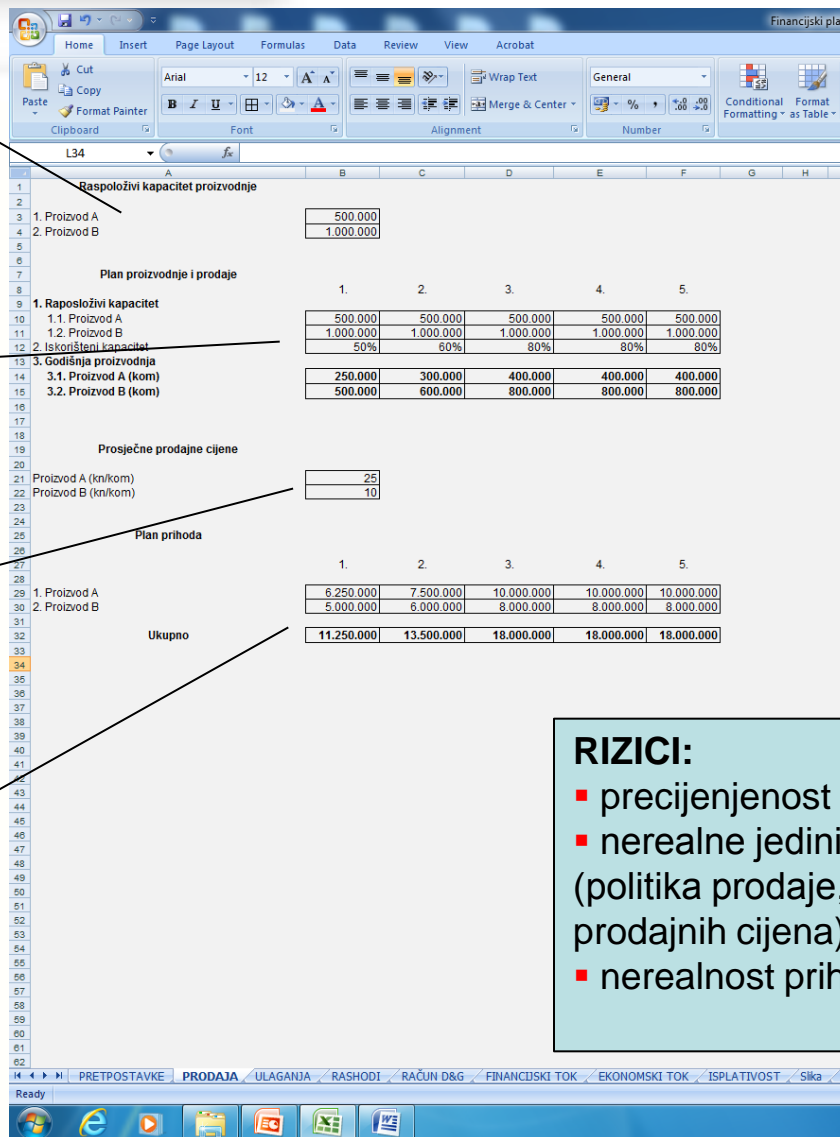
Primjer – procjena prodaje

Analiza tržišta, kupaca, konkurencije, prodajnih cijena

Dinamika iskorištenja kapaciteta, sukladno ranijoj analizi tržišta – očekivana dinamika prodaje.

Procjena očekivanih jediničnih cijena za pojedini proizvod.

Dinamika očekivanih prihoda (količina*jedinična prodajna cijena).

Raspoloživi kapacitet proizvodnje

1. Proizvod A	500.000
2. Proizvod B	1.000.000

Plan proizvodnje i prodaje

	1.	2.	3.	4.	5.
1.1. Proizvod A	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
1.2. Proizvod B	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
2. Iskorišteni kapacitet	50%	60%	80%	80%	80%
3.1. Proizvod A (kom)	250.000	300.000	400.000	400.000	400.000
3.2. Proizvod B (kom)	500.000	600.000	800.000	800.000	800.000

Prosječne prodajne cijene

Proizvod A (kn/kom)	25
Proizvod B (kn/kom)	10

Plan prihoda

	1.	2.	3.	4.	5.
1. Proizvod A	6.250.000	7.500.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000
2. Proizvod B	5.000.000	6.000.000	8.000.000	8.000.000	8.000.000
Ukupno	11.250.000	13.500.000	18.000.000	18.000.000	18.000.000

RIZICI:

- precijenjenost opsega prodaje;
- nerealne jedinične prodajne cijene (politika prodaje, način formiranja prodajnih cijena)
- nerealnost prihoda.

Primjer – procjena potrebnih ulaganja

SPI 2016

Financijski plan SPI [Compatibility Mod

Home Insert Page Layout Formulas Data Review View Acrobat

Cut Copy Paste Format Painter Clipboard Font Alignment Number

Normal_B... Calculation

R40

Procjena ulaganja u osnovna sredstva

	Vrijednost	Udio
1. Osnovna sredstva	7.884.000	95%
1.1. Zemljište	730.000	9%
1.2. Objekt	6.570.000	79%
1.3. Oprema	584.000	7%
2. Obrtna sredstva	427.401	5%
Ukupno	8.311.401	100%

Procjena potrebnih ulaganja u obrtna sredstva

	1.	2.	3.	4.	5.		
SREDSTVA							
1. Zalihe	5.750.000	6.900.000	9.200.000	9.200.000	9.200.000		
2. Potraživanja	11.250.000	13.500.000	18.000.000	18.000.000	18.000.000		
3. Novac	11.250.000	13.500.000	18.000.000	18.000.000	18.000.000		
IZVORI SREDSTAVA							
1. Dobavljači	5.750.000	6.900.000	9.200.000	9.200.000	9.200.000		
2. Plaće	3.888.000	3.888.000	3.888.000	3.888.000	3.888.000		
3. Kamate	558.304	523.410	383.834	244.258	104.682		
4. Porez	133.359	360.338	828.253	856.168	884.084		
BDV KO							
1. Zalihe	60	6	958.333	1.150.000	1.533.333	1.533.333	
2. Potraživanja	15	24	488.750	562.500	750.000	750.000	
3. Novac	3	120	93.750	112.500	150.000	150.000	
A. Ukupno sredstva (1-3)			1.520.833	1.825.000	2.433.333	2.433.333	
1. Dobavljači	30	12	479.167	575.000	766.667	766.667	
2. Plaće	30	12	324.000	324.000	324.000	324.000	
3. Kamate	180	2	279.152	261.705	191.917	244.258	
4. Porez	30	12	11.113	30.028	69.021	71.347	
B. Ukupno izvori (1-3)			1.093.432	1.190.733	1.351.605	1.406.272	
C. Potrebna ObS (A-B)			427.401	634.267	1.081.728	1.027.061	
D. Ulaganja u obrtna sredstva			427.401	206.865	447.462	-54.667	137.250

Ready

PRETPOSTAVKE PRODAJA ULAGANJA RASHODI RAČUN D&G FINANCIJSKI TO

Dokumenti:

- ugovor o kupnji zemljišta (procjena vrijednosti)
- troškovnik građevinskih radova
- ponude za opremu

Procjena ulaganja u obrtna sredstva:

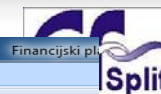
- planirane vrijednosti prihoda i rashoda
- broj dana vezivanja pojedinog oblika obrtnih sredstava u procesu proizvodnje

RIZICI:

- nevjerodostojna / nepotpuna dokumentacija za procjenu ulaganja
- izostanak znanja i iskustva o tržištu nabave (glavnim stavkama sirovina/materijala, politici nabave, nabavnim cijenama, gomilanje zaliha)

Primjer – izvori financiranja

Izvori financiranja			
	Vlastita	Kredit	Ukupno
1. Osnovna sredstva	905.200	6.978.800	7.884.000
1.1. Zemljište	730.000	0	730.000
1.2. Objekt	0	6.570.000	6.570.000
1.3. Oprema	175.200	408.800	584.000
2. Obrtna sredstva	427.401	0	427.401
Ukupno	1.332.601	6.978.800	8.311.401
Udio	16%	84%	100%

Očekivani uvjeti kreditiranja			
Iznos kredita:	6.978.800	kn	
Kamatna stopa (godišnja)	8%		
(polugodišnja)	4%		
Rok otplate:	5		
Početak	1		
Broj otplatnih rata:	8		
Otplatna kvota:	872.350	kn	

Plan otplate kredita				
Godina	Rata	Kamata	Ostatak	Anuitet
1. I	0	279.152	6.978.800	279.152
II	0	279.152	6.978.800	279.152
2. I	872.350	279.152	6.106.450	1.151.502
II	872.350	244.258	5.234.100	1.116.608
3. I	872.350	209.364	4.361.750	1.081.714
II	872.350	174.470	3.489.400	1.048.820
4. I	872.350	139.576	2.617.050	1.011.926
II	872.350	104.682	1.744.700	977.032
5. I	872.350	69.788	872.350	942.138
II	872.350	34.894	0	907.244
Ukupno	6.978.800	1.814.488		8.793.288

Kreditna obveza (godišnje)			
Godina	Rata	Kamata	Anuitet
1.	0	558.304	558.304
2.	1.744.700	523.410	2.268.110
3.	1.744.700	393.834	2.128.534
4.	1.744.700	244.258	1.988.958
5.	1.744.700	104.682	1.849.382
Ukupno	6.978.800	1.814.488	8.793.288

Zatvorena financijska konstrukcija ulaganja: potrebni izvori financiranja odnose se na ukupnu predračunsku vrijednost ulaganja (bez poreza na dodanu vrijednost)

Kreditiranje kao relativno najčešći izvor financiranja ulaganja.

Plan otplate kredita jednakih otplatnih rata, uz primjenu proporcionalne kamate (za ispodgodišnja razdoblja otplate)

RIZICI:

- neodgovarajući uvjeti financiranja (kreditiranja) obzirom na rokove otplate, počeka, cijenu sredstava (kamatna stopa)
- osiguranje odgovarajućih (vrstom i pokrićem kredita) instrumenata osiguranja.

Primjer – procjena rashoda

SPI 2016

Procjena prosječne cijene koštanja										
1. Proizvod A (kn/kom)	11									
2. Proizvod B (kn/kom)	6									
Plan rashoda										
	1.	2.	3.	4.	5.					
1. Materijal	5.750.000	6.900.000	9.200.000	9.200.000	9.200.000					
1.1. Proizvod A	2.750.000	3.300.000	4.400.000	4.400.000	4.400.000					
1.2. Proizvod B	3.000.000	3.600.000	4.800.000	4.800.000	4.800.000					
2. Bruto plaće	3.888.000	3.888.000	3.888.000	3.888.000	3.888.000					
2.1. Broj radnika	36	36	36	36	36					
2.2. Prosječna BP (kn/mj)	9.000									
Ukupno	9.638.000	10.788.000	13.088.000	13.088.000	13.088.000					
Amortizacija										
Stavka OS	Vrijednost (nabavna)	Stopa am.	Godišnji iznos	1.	2.	3.	4.	5.	Ostatak vrijednosti	
1. zemljište	730.000	0%	0	0	0	0	0	0	730.000	
2. Objekt	6.570.000	5%	328.500	328.500	328.500	328.500	328.500	328.500	4.927.500	
3. Oprema	584.000	10%	58.400	58.400	58.400	58.400	58.400	58.400	292.000	
Ukupno	7.884.000		386.900	386.900	386.900	386.900	386.900	386.900	5.949.500	
Vrijednost OS:	7.884.000									
Amortizacija (2012-2016.):	1.934.500									
Ostatak vrijednosti OS:	5.949.500									

Dinamika rashoda:

Izravni = količina proizvodnje (prodaje) * jedinična cijena koštanja
 Bruto plaće = broj zaposlenih * mjesečna bruto plaća

Kalkulacija jedinična cijene koštanja pojedinog proizvoda – obuhvat direktnih troškova proizvodnje.

Amortizacija – godišnji otpis vrijednosti dugotrajne imovine:

Nabavna vrijednost pojedine stavke dugotrajne imovine * stopa amortizacije (propisana)

RIZICI:

- nerealna procjena potrebnih sirovina i materijala (drugih usluga), jedinične nabavne cijene
- izostanak standardizacije postupaka proizvodnog i poslovnog procesa – utjecaj na visinu varijabilnih troškova – poslovna neefikasnost.

Primjer – procjena uspješnosti poslovanja

SPI 2016

Preuzimanje izračunatih vrijednosti pojedine veličine sadržane u financijskom modelu:

- prihodi – plan prodaje
- rashodi – plan rashoda
- amortizacija – plan amortizacije
- kamate – plan otplate kredita

The screenshot shows an Excel spreadsheet with the following data:

Stavka	1.	2.	3.	4.	5.
1. PRIHOD	11.250.000	13.500.000	18.000.000	18.000.000	18.000.000
2. RASHOD	10.583.204	11.698.310	13.858.734	13.719.158	13.579.582
2.1. Materijal	5.750.000	6.900.000	9.200.000	9.200.000	9.200.000
2.2. Plaće	3.888.000	3.888.000	3.888.000	3.888.000	3.888.000
2.3. Amortizacija	386.900	386.900	386.900	386.900	386.900
2.4. Kamate	558.304	523.410	383.834	244.258	104.682
3. BRUTO DOBIT	666.796	1.801.690	4.141.266	4.280.842	4.420.418
4. Porez	133.359	360.338	828.253	856.168	884.084
5. NETO DOBIT	533.437	1.441.352	3.313.013	3.424.674	3.536.334

Iskazivanje bruto dobiti, poreza na dobit i neto dobiti sukladno je zakonskom okviru za obveznike poreza na dobit. Primjenjuje se jedinstvena stopa poreza na dobit od 20%.

RIZICI:

- nerealnost procjene uspješnosti poslovanja zbog precijenjenih prihoda i podcijenjenih rashoda,
- kamata, kao trošak financiranja, dio je rashoda,
- otplata (glavnice kredita) podmiruje se iz očekivane neto dobiti

Primjer – procjena rentabilnosti poslovanja

SPI 2016

Primici u financijskom toku su vrijednosti koje povećavaju financijski potencijal projekta:

- godišnji prihodi
- izvori financiranja: vlastita sredstva + kreditna sredstva
- ostatak vrijednosti osnovnih i obrtnih sredstava u zadnjoj godini životnog vijeka; obrtna sredstva iz izračuna ulaganja u obrtna sredstva, osnovna sredstva = neotpisana vrijednost ulaganja u osnovna sredstva.

Financijski tok						
	0.	1.	2.	3.	4.	5.
I. PRIMICI						
1. Prihod	7.884.000	11.677.401	13.500.000	18.000.000	18.054.667	25.113.811
2. Izvori sredstava	0	11.250.000	13.500.000	18.000.000	18.000.000	18.000.000
2.1. Vlastita	7.884.000	427.401	0	0	0	0
2.2. Kredit	905.200	427.401	0	0	0	0
3. Ostatak vrijednosti	6.978.800	0	0	0	0	0
3.1. Osnovnih sredstava	0	0	0	0	54.667	7.113.811
3.2. Obrtnih sredstava	0	0	0	0	0	5.949.500
II. IZDACI	7.884.000	10.757.065	13.623.313	16.492.249	15.933.126	15.958.715
4. Ulaganja	7.884.000	427.401	206.865	447.462	0	137.250
4.1. Osnovna sredstva	7.884.000	0	0	0	0	0
4.2. Obrtna sredstva	0	427.401	206.865	447.462	0	137.250
5. Materijalni troškovi	0	5.750.000	6.900.000	9.200.000	9.200.000	9.200.000
6. Plaće	0	3.888.000	3.888.000	3.888.000	3.888.000	3.888.000
7. Anuitet	0	558.304	2.268.110	2.128.534	1.988.958	1.849.382
8. Porez	0	133.359	360.338	828.253	856.168	884.084
III. NETO PRIMICI	0	920.337	-123.313	1.507.751	2.121.541	9.155.096
IV. KUMULATIV NETO PRIMITAKA	0	920.337	797.023	2.304.774	4.426.315	13.581.411

Izdaci u financijskom toku su vrijednosti koje smanjuju financijski potencijal projekta:

- ulaganja u osnovna i obrtna sredstva (sukladno procjeni),
- rashodi poslovanja, izuzev amortizaciju, jer ona ne predstavlja stvarni odliv novca,
- anuitet (ratu i kamatu za korišteni kredit)
- porez na dobit

RIZICI:

- nedostatna vrijednost primitaka u pojedinoj godini životnog vijeka za podmirivanje planiranih izdataka projekta (vrijednost neto primitaka u pojedinoj godini je negativna)
- negativna kumulativna vrijednost neto primitaka u financijskom toku.

Primjer – procjena imovine i obveza

SPI 2016

Financijski plan SPI [Compatibility Mode] - Microsoft Excel

Security Warning Automatic update of links has been disabled Options...

G32

	0.	1.	2.	3.	4.	5.
Bilanca						
AKTIVA						
1. Osnovna sredstva	7.884.000	7.497.100	7.110.200	6.723.300	6.336.400	5.949.500
2. Obrtna sredstva	0	1.347.738	1.431.290	3.386.503	5.453.377	7.631.911
2.1. Zalihe	0	427.401	634.267	1.081.729	1.027.061	1.164.311
2.2. Novac	0	920.337	797.023	2.304.774	4.426.315	6.467.600
3. Ukupno aktiva	7.884.000	8.844.838	8.541.490	10.109.803	11.789.777	13.581.411
PASIVA						
1. Kapital	905.200	1.332.601	3.077.301	4.822.001	6.566.701	8.311.401
2. Zadržana dobit	0	533.437	230.089	1.798.402	3.478.375	5.270.010
3. Gubitak	0	0	0	0	0	0
4. Dugoročne obveze	6.978.800	6.978.800	5.234.100	3.489.400	1.744.700	0
5. Ukupno pasiva	7.884.000	8.844.838	8.541.490	10.109.803	11.789.777	13.581.411

PRETPOSTAVKE | PRODAJA | ULAGANJA | RASHODI | RAČUN D&G | **BILANCA** | FINANCIJSKI TOK | EKONOMSKI TOK | ISPLATIVOST | Slika

Ukupna imovina (na razini pojedine godine) obuhvaća:

- neotpisanu vrijednost dugotrajne imovine koja je predmet ulaganja,
- zalihe – procijenjenu vrijednost ulaganja u obrtna sredstva
- novac – kumulativnu vrijednost iskazanu u financijskom toku.

Ukupni izvori financiranja (na razini jedne godine) obuhvaćaju:

- vlastita sredstva korištena za financiranje ulaganja u početnoj godini uvećana za otplaćene rate glavnice kredita u pojedinoj godini,
- zadržanu dobit, odnosno neto dobit umanjenu za otplaćenu ratu kredita u pojedinoj godini, iskazano u kumulativnoj vrijednosti,
- dugoročne obveze, odnosno vrijednost kredita umanjenu za otplaćene rate kredita u pojedinoj godini.

RIZICI:

- visoka zaduženost;
- “**zlatno pravilo financiranja**”: dugoročni izvori se koriste za financiranje ulaganja u dugotrajnu imovinu, kratkoročni izvori za financiranje ulaganja u kratkotrajnu imovinu.

Primjer – procjena isplativosti ulaganja

Financijski plan SPI [Compatibility Mode] – Microsoft Excel

Home Insert Page Layout Formulas Data Review View Acrobat

Normal Page Layout Page Break Preview Custom Views Full Screen Workbook Views

Ruler Formula Bar Gridlines Headings Message Bar Show/Hide

Zoom 100% Zoom to Selection

New Window Arrange All Freeze Panes Split Hide Synchronous Scrolling Save Workspace Windows

View Side by Side Reset Window Position

Security Warning Automatic update of links has been disabled Options...

F27

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Ekonomski tok							
2		0.	1.	2.	3.	4.	5.	
3								
4								
5	I. PRIMICI	0	11.250.000	13.500.000	18.000.000	18.054.667	25.113.811	
6								
7	1. Prihod	0	11.250.000	13.500.000	18.000.000	18.000.000	18.000.000	
8	2. Ostatok vrijednosti	0	0	0	0	54.667	7.113.811	
9	2.1. Osnovnih sredstava	0	0	0	0	0	5.949.500	
10	2.2. Obrtnih sredstava	0	0	0	0	54.667	1.164.311	
11								
12	II. IZDACI	7.884.000	10.198.761	11.355.203	14.363.715	13.944.168	14.109.333	
13								
14	4. Ulaganja	7.884.000	427.401	206.865	447.462	0	137.250	
15	4.1. Osnovna sredstva	7.884.000	0	0	0	0	0	
16	4.2. Obrtna sredstva	0	427.401	206.865	447.462	0	137.250	
17	5. Materijalni troškovi	0	5.750.000	6.900.000	9.200.000	9.200.000	9.200.000	
18	6. Plaće	0	3.888.000	3.888.000	3.888.000	3.888.000	3.888.000	
19	7. Porez	0	133.359	360.338	828.253	856.168	884.084	
20								
21	III. NETO PRIMICI	-7.884.000	1.051.239	2.144.797	3.636.285	4.110.499	11.004.478	
22								
23	IV. KUMULATIV NETO PRIMITAKA	-7.884.000	-6.832.761	-4.687.964	-1.051.679	3.058.820	14.063.298	
24								
25								
26								
27								
28								
29								
30								
31								
32								
33								
34								
35								
36								
37								
38								
39								
40								
41								
42								
43								

PRETPOSTAVKE PRODAJA ULAGANJA RASHODI RAČUN D&G BILANCA FINANCIJSKI TOK EKONOMSKI TOK ISPLATIVOST Slika

Ready

SPI 2016

Primici – stavke koje povećavaju ekonomski potencijal ulaganja:

- izostavljeni izvori financiranja (vlastiti i tuđi)
- uključen ostatak vrijednosti ulaganja u obliku obrtnih i osnovnih sredstava (kao u financijskom toku)

Izdaci – stavke koje smanjuju ekonomski potencijal ulaganja:

- ukupna vrijednost ulaganja (u osnovna i obrtna sredstva)
- rashodi poslovanja, umanjeni za vrijednost amortizacije i obveze za izvore financiranja (anuitet),
- porezna davanja.

RIZICI:

- vrijeme povrata ulaganja je duže od životnog vijeka ulaganja (u 5-toj godini kumulativna vrijednost neto primitaka je negativna),
- kriteriji za utvrđivanje životnog vijeka ulaganja: ročnost kredita, utvrđeno vrijeme amortizacije dugotrajne imovine.

Primjer – procjena isplativosti ulaganja (2)

SPI 2016

Financijski plan SPI [Compatibility Mode] – Microsoft Excel

Home Insert Page Layout Formulas Data Review View Acrobat

Clipboard Font Alignment Number Styles

Security Warning Automatic update of links has been disabled Options...

A1 Razdoblje povrata ulaganja

Razdoblje povrata ulaganja		
Godina	Neto primici	Kumulativ
0.	-7.884.000	-7.884.000
1.	1.051.239	-6.832.761
2.	2.144.797	-4.687.964
3.	3.636.285	-1.051.679
4.	4.110.499	3.058.820
5.	11.004.478	14.063.298

Neto sadašnja vrijednost							
Stavka	0.	1.	2.	3.	4.	5.	Ukupno
Primici	0	11.250.000	13.500.000	18.000.000	18.054.667	25.113.811	85.918.478
Izdaci	7.884.000	10.198.761	11.355.203	14.363.715	13.944.168	14.109.333	71.855.187
Neto primici	-7.884.000	1.051.239	2.144.797	3.636.285	4.110.499	11.004.478	14.063.298
Diskontna stopa	8%		108				
Diskontni faktor	1,0000	0,9259	0,8573	0,7938	0,7350	0,6806	
Dis.primici	0	10.416.667	11.574.074	14.288.980	13.270.719	17.092.038	66.642.478
Dis.izdaci	7.884.000	9.443.297	9.735.257	11.402.380	10.249.380	9.602.575	58.316.889
Diskontirani NP	-7.884.000	973.370	1.838.817	2.886.600	3.021.339	7.489.463	8.325.589
NSV =	8.325.589						

Ready

PRETPOSTAVKE PRODAJA ULAGANJA RASHODI RAČUN D&G BILANCA FINACIJSKI TOK EKONOMSKI TOK ISPLATIVOST Slika

Razdoblje povrata ulaganja:
Prikaz podataka sadržanih u ekonomskom toku.

Neto sadašnja vrijednost – pozitivna vrijednost neto primitaka uz utvrđenu diskontnu stopu.

RIZICI:

- negativna neto sadašnja vrijednost projekta,
- kriteriji određenja diskontne stope – cijena za korišteni kapital (vlastiti, kredit – kamatna stopa).

Primjer – procjena isplativosti ulaganja (3)

Financijski plan SPI [Compatibility Mode] - Microsoft Excel

Home Insert Page Layout Formulas Data Review View Acrobat

Clipboard Paste Copy Format Painter Format Painter Font Alignment Alignment Merge & Center

General Number Conditional Formatting Format as Table Normal_B... Normal Bad Calculation Check Cell Explanatory...

Security Warning Automatic update of links has been disabled Options...

A1 =Razdoblje povrata ulaganja

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
47	Interna stopa rentabilnosti								
48									
49									
50	Stavka	0.	1.	2.	3.	4.	5.	Ukupno	
51									
52	Neto primici	-7.884.000	1.051.239	2.144.797	3.636.285	4.110.499	11.004.478	14.063.298	
53	PRVI POKUŠAJ:								
54	Diskontna stopa:	30%	130						
55	Diskontni faktor	1,0000	0,7692	0,5917	0,4552	0,3501	0,2693		
56	Diskontirani NP	-7.884.000	808.646	1.269.110	1.655.114	1.439.200	2.963.826	251.896	
57	DRUGI POKUŠAJ:								
58	Diskontna stopa:	35%	135						
59	Diskontni faktor	1,0000	0,7407	0,5487	0,4064	0,3011	0,2230		
60	Diskontirani NP	-7.884.000	778.696	1.176.843	1.477.939	1.237.541	2.454.147	-758.834	
61									
62	Interpolacija:	31%							
63									
64	ISR =	31%							
65									
66									
67	Stopa povrata ulaganja	29%							
68									
69	Stavka	Vrijednost							
70									
71	1. Uložena sredstva	8.311.401							
72	2. Neto dobit	2.449.762							
73									
74									
75	Točka pokrića	823.842 kom.							
76									
77	Stavka	Vrijednost							
78									
79	1. Fiksni trošak (ukupno)	4.833.204							
80	2. Prodajna cijena	12,00							
81	3. Varijabilni trošak (jed.)	6,13							
82									
83									
84	Stopa rentabilnosti	1,35							
85									
86	Ulaganja	8.311.401							
87	Poslovni rezultat	11.250.000							
88									
89									
90									

PRETPOSTAVKE PRODAJA ULAGANJA RASHODI RAČUN D&G BILANCA FINANCIJSKI TOK EKONOMSKI TOK ISPLATIVOST Slika

Ready

Stopa povrata ulaganja:

- statička metoda ocjene isplativosti,
- pokazuje koliko 100 jedinica ulaganja ostvaruje neto dobiti,
- Relevantno za usporedbu sa sličnim poslovanjima (ulaganjima) u stvarnosti.

Interna stopa rentabilnosti:

- uzima u obzir vremensku vrijednost novca (za razliku od izračuna na reprezentativnoj godini,
- kamatna stopa je 8% a ISR 31% - projekt može podmirivati trošak financiranja i rentabilno poslovati.

RIZICI:

- ISR niža od kamatne stope – ulaganje neprihvatljivo,
- kod alternativnih projekata – prihvatljivije je ulaganje s višom ISR.

Primjer – procjena osjetljivosti

SPI 2016

Financijski plan SPI Ph 10% [Compa

Home Insert Page Layout Formulas Data Review View Acrobat

Paste Cut Copy Format Painter Clipboard Font Alignment Number Conditional Formatting Format as Table Calculation

Security Warning Automatic update of links has been disabled Options...

A22

	A	B	C	D	E
1	Analiza osjetljivosti				
2					
3					
4		Polazne pretpostavke	Prodajne cijene manje 10%	Cijena koštanja veća 10%	
5	Neto dobit (u 3-čoj godini)	3.313.013	1.873.013	2.577.013	
6	Financijski tok				
7	Razdoblje povrata	4-ta godina	5-ta godina	4-ta godina	
8	Neto sadašnja vrijednost	8.325.589	3.396.954	5.781.516	
9	Interna stopa rentabilnosti	31%	18%	24%	
10	Stopa povrata ulaganja	29%	14%	22%	
11	Točka pokrića (kom.)	823.842	1.035.687	920.026	
12	Stopa rentabilnosti	1,35	1,22	1,34	
13					
14					
15					
16					
17					
37					
38					
39					
40					
41					
42					
43					
44					
45					
Ready					

RIZICI:

- planirano ulaganje osjetljivije je na pad prodajnih cijena gotovih proizvoda nego na povećanje nabavnih cijena glavnih stavki sirovina i materijala koji čine veći dio vrijednosti pojedinačnih cijena koštanja,
- dodatna analiza osjetljivosti ulaganja na:
 - povećanje predračunske vrijednosti ulaganja u dugotrajnu i kratkotrajnu imovinu
 - povećanje cijene pozajmljenog kapitala (veća kamatna stopa od pretpostavljene).

OČEKIVANJA

STVARNOST

HVALA !

PITANJA ?

